

Březovský občasník

Březovský občasník

číslo 3/07

Turistická známky, rozhledna, Jára Cimrman a Karel Kořistka

Na základě podnětů občanů jsme se letos na jaře začali zajímat o možnost vydání turistické známky s motivem našeho města. Zástupce firmy Turistické známky s.r.o. pan František Dvorník nás informoval o možnostech jejího vydání. Jako nejvhodnější objekt na tuto známku se mu jevila rozhledna, kterou právě dokončujeme na rovinách nad náměstím.

Dohodli jsme se následovně: zkušební známka bude vydána a v případě zájmu občanů se budeme snažit o vydání suvenýru s podobným motivem (škola, radnice, kostel atp.).

Pokud naše město nebudou sužovat příliš silné deště, připravujeme slavnostní otevření rozhledny a zahájení prodeje turistických známek je připraveno na **neděli 17. června 2007. Nová rozhledna ponese příznačný název Dobře ukrytá rozhledna Járy Cimrmana. Jejího slavnostního otvírání by se měli zúčastnit i někteří členové souboru Járy Cimrmana v čele s panem Zdeňkem Svěrákem. (O tom, proč naše nová rozhledna ponese právě toto jméno, jste se dočetli ve výše uvedeném článku, na jehož přípravě se podílel celý tým cimrmanologů.)**

Děkujeme zároveň panu Etzlerovi, který nám na tomto místě umožnil výstavbu rozhledny.

Program: Otvírání rozhledny ve Březové nad Svitavou v neděli dne 17.6.2007*

15.00 – sraz na hřišti u MŠ a hromadný odchod k rozhledně. Cesta bude označena směrovkami. (Na přání zajistíme odvoz po telefonické domluvě na čísle 461 521 280).

15.30 – sraz u „Dobře ukryté rozhledny Járy Cimrmana“
projev cimrmanologů začátečníků

projev p.Svěrák - přečte schválený text o rozhledně + slavnostní báseň
slavnostní přestřižení pásky

posezení na hřišti (občerstvení a hudba zajištěny)

17.00 – odjezd členů divadelního souboru Járy Cimrmana

Krásné počasí a dobrou náladu s sebou!

* Aktuální příspěvek, který neprošel korekturou.

INFORMUJEME

Mým pacientům

Moji milí pacienti. Protože mi na Vás záleží a vážím si Vás, oslovuji Vás tímto způsobem. Víím, že byste mne už potřebovali mít v ordinaci, abych se mohla starat o Vaše zoubky. Prošla jsem však velmi dlouhou (trvala bezmála 8 měsíců) a velmi náročnou léčbou. Momentálně jsem v rekonvalescenci. Sbíráím síly. Na kontrolu jdu v červnu. Intenzivně za sebe sháním zástup a dělám všechno pro to, aby naše město nezůstalo bez zubního lékaře. **VYDRŽTE !!**

S bolavými zoubky se prosím prozatím obračejte ve všední dny vždy dopoledne na :
MUDr. Illovou, tel. 461 523 140 nebo
MUDr. Čížka, tel. 461 526 150.

Pokud Vás bude něco bolet o víkendu nebo ve svátek, vždy je zajištěna zubní pohotovostní služba. A to mezi 8 - 11 hod.

Seznam se jmény, adresami a telefony těchto zubních lékařů je vyvěšen na bráně zdravotního střediska ve Březové nad Svitavou nebo Vám ho sdělí na vrátnici nemocnice ve Svitavách, tel. 461 569 111.

Děkuji Vám za pochopení. Se srdečným pozdravem Vaše zubní lékařka
MUDr. Dana Vaňková

Oprava ulice Hradecká*

Právě v těchto dnech probíhá rekonstrukce povrchu, který bývá často zaplavován vodami a ničena. Městu se podařilo získat finanční prostředky na obnovu povrchů. Komunikace bude zhotovena z hladkého živičného krytu. Chodník bude oddělen bílou barvou. Celkové náklady na rekonstrukci jsou 1.130 000,- Kč. Celá stavba by měla být ukončena během měsíce června 2007.

* Aktuální příspěvek, který neprošel korekturou.

Něco málo k připravovaným muzikálům

20. ledna letošního roku jsme účastníkům zájezdu do Prahy na muzikál Kleopatra slíbily, že se na podzim sejdem opět při muzikálu Angelika. I když jsme se o lístky začaly zajímat pro nás v dosti značném předstihu, bylo nám sděleno, že námi vybraná místa jsou do konce letošního roku zcela vyprodána. Abychom braly lístky III. kategorie, to si raději počkáme. Naplánovaly jsme tedy muzikál Angelika na únor příštího roku (o přesném termínu budete včas informováni).

Během podzimního zájezdu zhlédnete jiný muzikál, a to NOC NA KARLŠTEJNĚ, který uvádí hudební divadlo v Karlíně (účinkují Pavel Rímský/ **Petr Štěpánek, Kateřina Brožová / Monika Absolonová, Petr Kostka / Radoslav Brzobohatý, Václav Vydra, Mojmír Maděrič, Roman Vojtek** a další (obsazení se může změnit). Zájezd se uskuteční v sobotu **13. října 2007**. Cena je asi Kč 900,- (dle počtu přihlášených). Vstupenky máme rezervovány do 1-3 řady střed. Případní zájemci se mohou hlásit do **12. 6. 2007** v městské knihovně nebo na telefonu 461 521 331 a 731 428 349. Při přihlášení je nutno složit zálohu Kč 550,-- na vstupenku.

Těšíme se na Vás!

J.P. a P.C.

Informace AMK Březová nad Svitavou

- Blíží se nám závody ve Březové, a to "**TOP TV CUP 2007**" přebor SMS Pardubice **9. června 2007**, kde pojedou kategorie solo 60, 85, 125, open, hobby a veterán.

- Následně nás čeká příprava na „**Mistrovství ČR JUNIOR**“, který se jede **30.6.**

Na oba závody jste všichni srdečně zváni!!!

Od myšlenky k prvním krokům

Před nějakým časem vznikla myšlenka založení mateřského centra ve Březové. Ze začátku však došlo k problému, kde najít vhodné a vyhovující prostory, kdo rozjede papírovou mašinerii a přivede nadšené lidi. Díky nabídce nového pana faráře se začátkem tohoto roku podařilo získat chybějící prostory ve spodní části fary. Pak už stačilo jen pár nadšenců podporovaných zástupci města a mohlo se začít.

První schůzka (informativní) se uskutečnila 4. dubna 2007, k našemu překvapení byla hojně navštívena. Sešlo se tu asi 15 maminek se svými ratolestmi a přivítali jsme i zástupce města pana starostu a místostarostu a krajskou koordinátoru pro mateřská centra paní Petru Benešovou. Maminky jsme seznámili s návrhem stanov, činností mateřského centra, ročními příspěvky a provedli jsme je novými prostorami mateřského centra.

V sobotu 28. dubna 2007 se uskutečnila brigáda na malování přidělených prostor mateřského centra. Také zde se sešlo několik nadšenců. Díky sponzorovi, který věnoval barvy, vymalovali a potom uklidili v mateřském centru a hned je tam veseleji.

Ve středu 9. května 2007 se uskutečnilo již druhé setkání zájemců o vznik mateřského centra. Tentokrát se nás sešlo méně. Některé patrně zaskočilo, že se bude volit představenstvo, ale i toto je nutné k založení mateřského centra.

Chceme touto cestou, pozvat mezi nás všechny, kteří ještě váhají, zda se členy stát. (Vítání jsou samozřejmě i členové z okolních obcí!) Co členům můžeme prozatím nabídnout?

Za roční poplatek Kč 100,-- nabízíme:

- půjčování v městské knihovně zdarma
- vstup na koupaliště zdarma
- akce pořádané MC se slevou nebo zdarma
- aj.

Doufáme, že se nám podaří alespoň vnitřní prostory MC otevřít do konce měsíce června. Se zahradou, která nám též byla nabídnuta k užívání, to bude trošičku na delší čas, ale i to se nám doufám podaří brzy dát do pořádku. Samozřejmě, že bychom tam rádi viděli pískoviště, prolézačky, houpačky a do budoucna možná i bazén.

Chceme i takto oslovit případné sponzory, kteří by nám mohli poskytnout peněžní či nepeněžní dar na provoz a dovybavení mateřského centra.

Ještě by bylo dobré říci, že všichni, kteří se jakýmkoli způsobem podílejí na organizování, vedení MC, to dělají zcela zdarma, ve svém volnu, ale s radostí. Snažíme se, aby už konečně tady bylo něco pro děti a rodiče na rodičovských dovolených, avšak nejen pro ně, samozřejmě i pro širokou veřejnost.

MC je občanským sdružením s vlastním účetnictvím. Bude se snažit nabídnout veřejný prostor, kde se mohou vzájemně setkávat rodiče a jejich děti. V rámci své činnosti se zaměří organizování dětských programů, rodinných akcí, zájezdů, popřípadě dětských táborů a rodinných dovolených a na sociální integraci. Centrum má funkci podpůrnou, vzdělávací, terapeutickou a relaxační.

Hlavní cíle sdružení:

- Získávat a předávat odborné poznatky o výchově, zdraví a psychologii rodinného života.
- Umožnit rodičům vzájemně se společensky i neformálně stýkat, vzdělávat se a využívat vlastních schopností či znalostí
- Obohatit děti o nové kamarády, vztahy a zkušenosti, nabídnout jim prostředí vzájemné důvěry.

Na závěr ještě jedna informace: Další schůzku MC bychom chtěli uskutečnit v průběhu měsíce června (po položení koberců). Provedeme zatěžkávací zkoušku a prohlédneme si

zvelebené MC. Rádi bychom Vám také ukázali cvičení dětí na míčích. Termín konání Vám včas oznámíme.

Jakékoli dotazy týkající se MC Vám s radostí zodpoví sl. Poláčková (knihovnice a zároveň předsedkyně MC Kocourek).

Za MC Kocourek P.C.

**MĚSTO BŘEZOVÁ NAD SVITAVOU VÁS ZVE NA CESTOPISNOU PŘEDNÁŠKU
S DIAPOZITIVY**

PATAGONIE V SEDLE

PŘEDNÁŠÍ CESTOVATEL A SPISOVATEL DANIEL HÁLA

Přednáška se koná v úterý 19.6. 2007 v 18:00hod v sále Památek.

Vstupné: 30Kč (vstupenky je možné zakoupit na místě, nebo předem v Městské knihovně a informačním centru – tel. 461 521 331)

- obeznámíme Vás o expedici „Patagonií v sedle“ (kdy, kde, kdo, co, proč),
- o možnosti cestování na koni (výhody, nevýhody, nebezpečí).
- o přírodě, mentalitě i zvycích lidí a způsobu života v Patagonii
- chceme předat posluchačům sumu všeobecně znalostních informací o Chile (demografie, geografie, politika, atd.)

Římskokatolická farnost Březová nad Svitavou pořádá v sobotu 30. června 2007 poutní zájezd do Křtin, Sloupu a prohlídku zámku v Rájci nad Svitavou.

Odjezd:

- 8.15 hod. z Radiměře
- 8.30 hod. z Březové nad Svitavou - náměstí
- 8.35 hod. z Moravské Chrastové – pošta
- 8.40 hod. z Chrastové Lhoty

Program:

- 9.45 hod. mše svatá ve Křtinách
- 11.30 hod. odjezd
- cca 12.00 hod. příjezd do Sloupu, prohlídka kostela a růženec
- 15.00 hod. prohlídka zámku Rájec nad Svitavou cca 40 min.
- cca v 17 hod. návrat

Cena: jízdné 150,-Kč.

Vstupné na zámek plné 50,-Kč, snížené 30,-Kč.

Poděkování

- Na zahradu ZŠ se vrátila chatka odvezená před generální rekonstrukcí školy. Paní vychovatelky a hlavně děti děkují všem, kteří se na této akci podíleli. Nejvíce díky patří Zemědělskému obchodnímu družstvu Březová nad Svitavou, hasičům, panu

Jiřímu Macháňovi a zaměstnancům Města. Bez jejich nezištné pomoci by nebylo možné náročné přemístění uskutečnit.

- Město Březová nad Svitavou děkuje všem březovským ženám z našeho Klubu seniorů, které 2. května pomáhaly při přípravě a organizaci humanitární sbírky občanského sdružení Diakonie Broumov. Děkujeme rovněž všem, kteří něco přinesli.
- Obyvatelé Domu s pečovatelskou službou děkují dětem, paní učitelce Macháčkové, starostovi Mgr. Kissovi a předsedovi kulturní komise panu Trojanovi za program, který si pro ně připravili 13. května u příležitosti Dne matek.

Absolventský koncert

16.dubna v 16.30 hod. se konal v „Památkách“ Absolventský koncert . Účinkovaly na něm tyto absolventky:

Kristýna Svěráková - klavír ze třídy Marcely Černé
Veronika Dvořáková - flétna ze třídy Milady Dvořákové
Kateřina Bohdálková - klavír ze třídy Marcely Černé.

Ke slavnostnímu průběhu koncertu přispělo také vystoupení pěveckého sboru Březováček pod vedením Dany Pražákové. **M.Černá**

Svitavské a březovské dětské pěvecké sbory skvělé v regionální soutěži !!!

Ve středu 11.dubna se v Holicích uskutečnila soutěž pěveckých sborů z celého Pardubického kraje. V kategorii školních sborů soutěžilo 8 sborů, v kategorii ZUŠ a ZŠ s rozšířenou HV celkem 5 sborů. Sbory ze Svitav a Březové nad Svitavou pod vedením sbormistryně Mgr. Dany Pražákové si vedly velmi dobře:

Březováček /1.stupeň ZŠ/ - ZLATÉ PÁSMO

Melodie /2.stupeň ZŠ/ - Stříbrné pásmo

Svitavánek /1.stupeň ZUŠ/ - ZLATÉ PÁSMO

Svitavský dětský sbor /2.stupeň ZUŠ/ - Stříbrné pásmo.

Zvláštní pochvalu udělila porota oběma korepetitorům sborů – p.uč. Marcele Černé a p.uč. Martinu Pražákoví.

Všechny sbory se představí svitavskému publiku ve čtvrtek 31.5. v 17.00 hod.v Bílém domě na okresní přehlídce sborů, v Březové v červnu zazpívají oba sbory na závěrečném koncertě. Březovské sbory stále dokazují, že jsou schopny obstát ve velké konkurenci sborů z Pardubic, Jablonného nad Orlicí, Žamberka, Heřmanova Městce...

Je to jistě výsledek práce učitelů ZŠ i Základní umělecké školy ve Svitavách, která má v Březové svou pobočku. O to smutnější je fakt, že koncert učitelů ZUŠ, který se uskutečnil v Březové v úterý 3.4.07, navštívilo pouze **6 dospělých** a 4 děti ze sboru, které zasluhují velkou pochvalu : Terežka Kissová, Petr Jedlinský, Sára Rumlová a Nela Bauerová. Účinkujících bylo celkem 15, tak měli trochu přesilovku. Má to snad znamenat, že když na koncertě nevystupují přímo Vaše děti, tak to nic neznamená pro březovskou veřejnost?

Nejste rádi, že se Vaše děti věnují celkem náročné zájmové činnosti a neměli byste jít příkladem?

Dana Pražáková, sbormistr

Z DOPISŮ ČTENÁŘŮ

XXX

V Březovském občasníku č.2/07 byla řada zajímavostí z činnosti škol v loňském roce. Rád bych doplnil, že v listopadu roku 2006 několik novin a časopisů připomnělo i 90. výročí, které souvisí s naší základní školou s ohledem na její původní název.

21.dne tohoto měsíce r.1916 zemřel v Schönbrunnu rakousko-uherský panovník, císař František Josef I., který vládl podunajské říši od roku 1848. Veřejnost si byla už tehdy vědoma, že z politické scény neodchází jen vládce jedné z válčících stran, ale vnímala jeho skon jako symbol konce celé epochy. Narodil se 18.srpna 1830 ve Vídni. Za vlády jeho předchůdce Ferdinanda Dobrotivého se ve střední Evropě vytvářela specifická kultura rakouského biedermeieru, jejíž stopy jsou v našich zemích citelné ještě dnes i po ničivých nájezdech moderny a postmoderny. František Josef I. se ujal vlády 2. prosince 1848 jako osmnáctiletý mladík po abdikaci císaře Ferdinanda v trůnním sále arcibiskupského paláce v Olomouci. Nikdo z těch, kdo byli abdikaci přítomni, nemohl tušit, že mladíček, který musel být zvláštním dokumentem prohlášen za plnoletého, bude jednou svými poddanými označován za „staříčkého mocnáře“ a Evropou považován za vzorného konstitučního panovníka. Že mnozí zatouží mít svého císaře i na nejrůznějších předmětech denní potřeby, jako jsou hrníčky, skleničky, kalamáře, dýmky, ale i nůžky nebo mlýnky na strouhanku. Dnes si dovedeme takový vztah k hlavě státu těžko představit. Je ještě třeba připočítat oblíbenou úpravu vousů podle vznešeného vzoru tzv. kaiserbart, módu rozšířenou zvláště mezi státními zaměstnanci. A řekněme rovnou, že v obecném pěstování císařova kultu vytvořili výjimku ani jeho věrní Češi a Moravané, jejichž lojalita byla vystavena několika těžkým zkouškám. Např. když nacionalistické vášně znemožnily splnění jeho slibu korunovace českým králem, kterou chtěl slavnostně potvrdit platnost českého státního práva. Málokdo si třeba uvědomí, že Smetanova Libuše byla zamýšlena jako opera korunovační. Mnohá města toužila mít školy, nemocnice, muzea atp. pojmenovány po císaři. To je i případ naší školy postavené v letech 1908-1910 k 60.výročí vlády Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I., což hlásá dodnes dochovaná pamětní tabule patřící na stěnu vstupní haly školní budovy. Ještě doplním, že císař ze svých osobních financí přispěl nejen na stavbu např. Národního divadla v Praze, ale i na náš 1.březovský vodovod stavěný v letech 1911-1913.

Velká Británie hovoří o viktoriánské době. Stejným právem může střední Evropa pojmenovat 2.pol. 19.stol. a poč. 20.stol. dobou Františka Josefa I. To ostatně již navrhoval náš velký historik Josef Pekař.

Jiří Válka

XXX

Jistě nejsem sám, koho potěšil článek Bc. Martina Švancary a Jany Poláčkové o muzlovské kapli. Za záměry naznačené v článku jim moc děkuji. O zakonzervování stavby a úpravu okolí jsme totiž usilovali se sl. Janou už před lety.

Zkoušeli jsem získat peníze z grantu. Psal jsem i původní rodačce do Německa, sháněl informace na katastrálním úřadě a s povolením pana starosty jsme se pokoušeli v rámci projektového dne s žáky ZŠ čistit okolí kostelíka. Díky pateru Šírovi jsem na faře objevil negativy ze svěcení zvonu v Muzlově ve 40 letech 20.stol. Mezi nimi byl dokonce jeden negativ s pohledem do interiéru kaple. Je raritou, neboť jiná fot. hlavního oltáře do té doby nebyla známa. (Fotokopie je nyní uložena ve sbírce na radnici.)

V loňském roce vyšla kniha Michala Valenčíka Ohrožené památky, kterou chce autor upozornit na zanikající sakrální stavby, poradit s možností čerpání financí a povzbudit k jejich záchraně. Na str. 155 a 157 najdeme krátký popis nynějšího stavu muzlovské kaple a nechybí ani současná fotografie. V knize se také dočteme, že od roku 1945, resp. 1948 bylo u nás zcela zničeno přes 2 500 kostelů, kaplí a kapliček a další tisíce těžce poškozeny a to nejen v Čechách ale i zde na Moravě. Po roce 1989 jich bylo zničeno asi „jen“ 40, většinou pro neochotu investovat do záchrany poškozených staveb. Např. kaplička v Hradci nad Svitavou.

Dodnes zbývá zachránit v České republice 1 200 sakrálních památek nejen církevních, ale i obecních či soukromých. Ještě doplním, že věž muzlovské kaple zasvěcené svatému Františku Xaverskému, misionáři Indie, pochází z doby kolem roku 1 800. Kaple byla přistavěna v roce 1860. Vedle stávala již zničená socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1856 a litinový kříž na kamenném podstavci z roku 1878. Zařízení bylo devastováno od 2.pol. 50.let 20.století. Kaple byla navíc rozkrádána jako levná zásoba použitelného materiálu. Klenby byly z tohoto důvodu probořeny kolem roku 1980. Zachoval se zvon, který byl odvezen do Svitav, dřevěné sochy Panny Marie Lurdské a sv. Josefa byly zachráněny převozem do kaple sv. Josefa v Radiměři. Nyní jsou opět v naší farnosti v Březové. Mešní kaple sv. Františka Xaverského je jedinou stavbou na původním katastru obce Muzlov.

Jiří Válka

Říkávalo se...

Říkávalo se: „V jakém stavu je v obci kostel, škola a budova obecního úřadu, taková je celá obec.“

Promítneme-li si tato slova do našeho města, dá se říci, že městský úřad je ve vzorném stavu jak venkovní úpravou, tak i vnitřním moderním vybavením.

Rovněž školní budova nezaostává. Kdyby si ji prohlédl některý z dřívějších učitelů, měl by dojem, že je v pohádce.

I náš kostel prošel celkovou opravou a je obohacen o nové vnitřní vybavení, na dalším se bude pracovat. Také parky kolem kostela jsou opravené a čisté.

Ve městě se občas objeví nový obchod, ovšem mnoho občanů zapomíná, že důležitější než nějaký se zbožím stánek je v našem kostele živý SVATOSTÁNEK.

Je to místo, odkud kněz každou neděli žehná celému městu zejména proto, aby bylo více lásky k Bohu i mezi lidmi. Nebojte se připojit mezi nás!

Josef Janků

Stravovací okénko

Co možná nevíme o běžných rostlinách a jejich léčivých účincích.

Česnek:

Rozdrcený syrový česnek vydává silně antibiotický allicen, který proběhne v těle v krevním systému, vylučuje se kůží, plícemi, střevy a ledvinami, přitom dezinfikuje všechny cesty, jimiž prochází. Stimuluje vylučování trávicích šťáv a tím zlepšuje zažívání a pohyb potravy ve střevech.

Výzkumy dokazují, že česnek může významně snížit hladinu cholesterolu a cukru v krvi, snížit krevní tlak i sklon k vytváření sraženin.

Česneková šťáva účinně pomáhá na kašel a nachlazení krku.

Křen:

Obsahuje draslík, hořčík, železo, vitamín C a síru. Reguluje střevní flóru, posiluje játra, strouhaný křen pročistí a dezinfikuje nosní dutiny.

Celer:

Tato rostlina se využívá hlavně jako koření, ale je zdrojem mnoha minerálních látek a vitamínů – C, B₁, B₂.

Je vhodný pro diabetiky, k pročistění krve, také k posílení nervů. Dá se použít při nemoci ledvin, ke snížení tlaku. Má odvodňovací účinky.

Bobkový list:

Vavříňové listy máme spojeny především s antickou mytologií, ale je pravda, že patří také k nejstaršímu a nejpoužívanějšímu koření.

Na bolestivý kloub lze použít obklad (kaši z rozdrcených bobkových listů smíchaných s olejem, nanese se na plátno a několikrát denně přikládá se na bolestivé místo).

Léčivé účinky koření

Cukrovka	-	kmín, hořčice
Vysoký krevní tlak	-	česnek, levandule, meduňka
Nízký krevní tlak	-	kmín, pelyněk, bazalka, rozmarýn, koriandr
Kašel	-	cibule, majoránka, fenýkl, máta, šalvěj, anýz, badyán, dobromysl
Srdeční a cévní choroby	-	česnek, cibule, hřebíček, máta, kopr, kmín, celer, vanilka, majoránka, meduňka
Obezita	-	kopr, libeček, majoránka, máta, šalvěj
Nechutenství	-	česnek, bazalka, máta, pelyněk, koriandr, rozmarýn.

Pokračování příště

Blažková Hana

Dramatické okénko

5. května 2007 jsme uskutečnili zájezd do Mahelova divadla v Brně na divadelní představení J.K. Tyla „Strakonický dudák“.

Zájezdu se zúčastnilo 48 občanů, z toho 10 dětí (studentů). Je potěšující, že kvalitní kultura proniká i do řad mladé generace v našem městě.

Představení mělo vysokou hodnotu, všem se velice líbilo. Už nyní se těšíme na další divadelní zájezd, který připravujeme po divadelních prázdninách na měsíc září.

Vstupné: Děti (studenti) - 115,- Kč

Důchodci - 173,- Kč

Ostatní - 230,- Kč

Doprava: á 110,- Kč

Faktura za dopravu na tuto akci byla oproti našemu očekávání nižší – 3.771,- Kč + poštovné 25,- Kč. (Vybráno bylo 48x110, tzn. 5.280,-Kč. 50,-Kč činila sleva pro pana Vopálenského, protože na něj v autobuse nezbylo místo k sezení.) Po zaplacení faktury nám zbývá 1.434,- Kč, které budou použity na dopravu na příští akci (pro účastníky, kteří se zúčastnili tohoto zájezdu).

Blažková Hana

ŽIJÍ MEZI NÁMI

Rozhovor:

I ve třetím letošním Občasníku bychom Vás rádi pozvali na návštěvu za naším kamarádem Bedřichem Škraňkou, který má mnoho zajímavých koníčků, k nimž mj. patří i pevnostní turistika. Rozhodli jsme se mu položit několik otázek a případně Vás i inspirovat k zajímavému výletu.

Jméno: Bedřich Škraňka

Věk: 55 let

Zaměstnání: mistr údržby

Zajímavé koníčky a funkce (mimo pevnostní turistiky):

sportovní střelba – rozhodčí sportovní střelby Českého střeleckého svazu

motokros – ekolog sportovních podniků Autoklubu České republiky, předseda Sdružení Březovských stránek

Vojenská historie období 1900 – 1945, armáda Československé republiky 1938

1. Redakce: Bedřichu, pro mnohé z nás není tajemstvím, že často navštěvuješ

„BOUDU“. Můžeš nám -laikům- vysvětlit, co to vlastně „BOUDA“ je?

Bedřich Škraňka:

Bouda je jedna z dělostřeleckých tvrzí našeho pohraničního opevnění z roku 1938, které mělo republiku chránit v případě napadení nepřítelem, v tomto případě sousedního Německa. Je nejmenší z celkem 15 dělostřeleckých tvrzí, které měly být do roku 1951 postaveny. Skládá se z pěti velkých železobetonových objektů spojených v podzemí chodbami. Pod zemí jsou též umístěna kasárna, muniční sklady, elektrárna, filtrovna a další pomocné místnosti. Čelo linie směrem k nepříтели bylo vytvořeno třemi pěchotními sruby. Za nimi je hlavní zbraň pevnosti – výsuvná a otočná dělostřelecká věž. Za vrcholem, na odvrácené straně, se nachází vchodový objekt. Příjezdová silnice pro zásobování vede z Těchonína. Úkolem dělostřelecké tvrze bylo bránit palbou svých houfnic ráže 10 cm okolí asi 12 kilometrů.

2. Redakce: Pověz nám o ní prosím něco bližšího (historie, netopýři, zahraniční návštěvníci...atp. atd.).

Bedřich Škraňka:

Staveniště tvrze Bouda bylo předáno počátkem srpna 1936. Vlastní stavební práce začaly v říjnu 1936. Pražská firma Ing. Zdenko Kruliš dostala na provedení stavebních prací 24 měsíců. Byla vybrána v konkurzu šesti firem Ředitelstvím opevňovacích prací, které bylo hlavním řídicím orgánem výstavby opevnění a podléhalo ministerstvu obrany. Firma se zabývala hlavně stavbou železnic a měla zkušenosti s tunelováním. Ve špičce zaměstnala na stavbě až 800 lidí.

Na podzim 1938 byla tvrz dokončena jen v betonáži. Vnitřní zařízení se teprve začalo instalovat. Byly hotovy rozvody vody a elektroinstalace. Elektrárny by se dočkala teprve v únoru 1939. To ovšem neznamená, že se v roce 1938 nemohla bránit. Pěchotní sruby byly vyzbrojeny a připraveny k obraně. Posádku tehdy tvořilo jen 119 mužů pro bezprostřední obranu a navážení střeliva. Mírová kasárna pro posádku tvrze Bouda byla postavena v Těchoníně.

Za okupace tvrz odolávala zkouškám německé armády, i když objekty byly při nich poškozeny. Stěny byly postřelovány dělostřelectvem, ženisté se pokoušeli prorazit stropy náložemi. Velká nálož, odpálená u týlové stěny srubu Libuše, utrhla srub od schodiště do podzemí a posunula ho o půl metru. Ocelové zvony a kopule (celkem 10 kusů) byly trhavinami vytrženy a připraveny na odvoz. Podařilo se to u části z nich. V podzemí se dochovaly zkušební uzávěry chodeb podle německých plánů. Bylo zde provedeno jejich postřelování. Tyto konstrukce je možno dodnes spatřit ve Francii na německých základnách pro rakety, kde byly potom použity. V okolí Boudy dosud najdeme velké i malé bunkry poznamenané dalšími zkouškami. Nejznámější je převrácený řopík. Výbuch ho jenom otočil o zhruba 90 stupňů. Nachází se asi 15 minut chůze od tvrze směrem na Mladkov.

Po skončení 2. světové války, na přelomu čtyřicátých a padesátých let, se na tvrz vrátili stavitelé. Vyčistili podzemí po německých zkouškách, vybourali cihlové příčky v kasárnách a začali razit nové sály v podzemí. Tvrz se měla stát velkým podzemním skladem. Pro nedostatek peněz byly práce zastaveny. Dalším pracovníkem na tvrzi byl Kovošrot. V polovině padesátých let trhavinami roztrhal ocelové zvony a kopule, které tam zanechali Němci, a odvezl je do hutí. Po jeho řádění zbyl na Králícku jen pozorovací zvon na dělostřelecké pozorovatelně Hůrka na Veselce nad Červeným Potokem.

Tvrz byla zajištěna proti vstupu nepovolených osob, ale český člověk se dostane všude. Nouzový výlez ze tvrze a schodiště pěchotního srubu Libuše lákalo ke vstupu do podzemí. To se neobešlo bez těžkých a smrtelných úrazů. Poslední se stal v únoru 1986.

V roce 1989 se začala psát nová historie tvrze. Pět studentů, medik, lesník, právník, stavař a učitel, se rozhodlo zpřístupnit tvrz jako muzeum. Za pomoci dalších kamarádů podzemí vyklidili a krok za krokem tvrz upravili do dnešní podoby.

Není to jednoduché. Od šedesátých let minulého století je tvrz chráněným zimovištěm netopýrů. Tedy platí bunkráci od května do října a od listopadu do dubna netopýři. Uzavření tvrže na zimní měsíce nepovolaným návštěvníkům netopýrům svědčí. Při pravidelném únorovém sčítání netopýráři, což je též zajímavý spolek nadšenců, je zjišťováno, že jich přibývá a počet už přesáhl 350 kusů. Přezimuje tam asi šest až sedm druhů. Já vím jen, že jsou malí černí a velcí hnědí.

V roce 1995 byla tvrz Bouda vyhlášena národní kulturní památkou. Spravuje ji Společnost přátel československého opevnění a Klub Bouda.

Nejvzdálenější návštěvníky jsme přivítali asi z Japonska. Jinak se už vystřídal všechny státy Evropy. Nejstarší návštěvníci bylo 90 let a absolvovala celou prohlídku s 300 schody. Nejmladšímu šest týdnů. Ten to prospal u maminky v teple pod bundou.

3. *Redakce: Jaké máte v „BOUDĚ“ nejcennější exponáty? Co je na „BOUDĚ“ nejzajímavější? A proč by si to naši čtenáři neměli nechat ujít?*

Bedřich Škraňka:

Pro návštěvníky jsou připraveny panely s popisem jednotlivých objektů tvrže, část svážnicového výtahu, maketa elektrárny, expozice zbraní ve skladu munice, ukázka ražení podzemí, pietní místo obětí pohnutých dnů od května 1938 do března 1939 v celé tehdejší Československé republice ve čtvrtém kasárenském sále a ukázky překážek, stěpin zvonů a kopulí a ventilačního potrubí v sálech pod dělovou věží. Zážitkem je návštěva dělové věže a interiéru pěchotních srubů. Ohromí vás rozsah podzemí a pracovní výkon firmy Kruliš, která vše stihla vykonat v těžkých horských podmínkách v plánovaném termínu.

Pro mne je asi nejzajímavější rarita – pevnostní kanon ráže 85 mm. Asi proto, že jsem se na jeho instalaci hodně podílel. V padesátých letech byly pěchotní sruby na jižní Moravě a na Petržalce v Bratislavě aktivovány pro další službu. Součástí byla modernizace dělové výzbroje. Původní pevnostní 4 cm kanony byly nahrazeny v roce 1960 většími, ráže 85 mm. Jedná se vlastně o upravený kanon tanku T-34. Až do poloviny devadesátých let byly utajovány stejně jako třeba rakety a nic se o nich prakticky nevědělo. Bylo jich vyrobeno jen 20 kusů. Na Boudě je vystaven od roku 1994.

4. *Redakce: Jak ses k „BOUDĚ“ a k pevnostní turistice vlastně dostal? Našel sis tyto koníčky sám, nebo si ony našly tebe?.*

Bedřich Škraňka:

Na pevnosti mne navedly knihy Oty Holuba, Vladimíra Karlického a články v časopisech od Miloslava Johna v sedmdesátých letech minulého století. Se všemi jsem se později osobně setkal.

Na bunkry jsem vyrazil v létě 1983. Od Dobrošova u Náchoda vedla první cesta na Haničku. Do dnešního dne jsem postupně prošel celou linii těžkého opevnění od Bohumína po Trutnov, jižní Moravu kolem Hevlína, Šatova a Mikulova. Dále jsem se dostal do Bratislavy na Petržalku a do Komárna.

Není to jen beton a beton. Mezi bunkry je spousta pěkné přírody. Při každé cestě si v kraji najdu ještě další zajímavosti.

Některá místa navštěvuji opakovaně. Při jedné z cest na Boudu v létě 1991 jsem na tvrzi zastihl skupinku mladých lidí. Přespal jsem a slovo dalo slovo. Na podzim jsem zajel do Brna na schůzku Klubu historického vojenství a stal se jeho členem. Od jara 1992 jsem Boudařem. Toto cestování má i svá rizika. Na každém bunkru je napsáno VSTUP ZAKÁZÁN. Není to zbytečné. Většinou se jedná o dvoupodlažní stavby. Vstup je do horního patra. Na žádném schodišti dolů není zábradlí. Jak jsem výše uvedl, tak každá stavba je originál a schodiště je jinde. U některých jsou do spodního patra jen díry v podlaze a tam někde narazíte na odkrytou studnu.

5. *Redakce: Jsi (spolu) autorem několika zajímavých publikací, mohl bys nás s nimi stručně seznámit?*

Bedřich Škraňka:

Vlastní knihu jsem dosud nevydal a asi nevydám. Na to se musí umět a znát mnoho věcí. Já se vyskytuji vždy jen v tom ....a kolektiv. Pro knihu Mgr. Pavla Šrámka Když umřít, tak čestně .. jsem zpracovával přílohu o výzbroji naší armády v roce 1938. V současné době je v prodeji Val na obranu republiky. Pojednává podrobně o opevnění na Králicku. Zde jsem se kromě doplnění kapitoly o výzbroji podílel též na sestavení popisu cesty po linii objektů pro turisty a velmi zajímavé bylo pátrání po životních osudech stavitele Boudy ing. Kruliše. Výsledek je zapracován do kapitoly o stavitelích opevnění.

Spolu s dalšími kolegy se vyjadřuji k rukopisům knih s pevnostní tematikou a píše články do časopisu Klubu historického vojenství Brno. Zde publikuje řada členů svoje zážitky z cest a zajímavé informace převážně k tematice opevňování.

6. Redakce: Čím je podle tvého názoru „BOUDA“ mezi našimi pevnostmi výjimečná?

Bedřich Škraňka:

V první řadě je dělostřelecká tvrz Bouda jedinou, která se zachovala v původní podobě. Ostatní tvrze byly přestavěny pro účely, ke kterým sloužily nebo ještě slouží buď jako sklady, nebo úkryty. Vchodový objekt a šachtu na dělovou věž už nikde jinde nespátříte.

Zajímavá je svou polohou. Leží v nejjihnější části Kladského výběžku. V roce 1938 zde byla hranice mezi 1. a 2. polní armádou Československa. Z vojenského hlediska velmi důležitý bod. Podle opevňovacího plánu mělo být v Čechách a na Moravě vybudováno několik pásem lehkého opevnění od severu k jihu jako ústupové obranné linie. Jedna z těchto čar měla jít od Slavonic v jižních Čechách kolem Jihlavy, Litomyšle až na Boudu.

Každý těžký objekt pevnostní linie má své jméno. Na Boudě se volila z českých dějin. Vchodový objekt má vedle evidenčního čísla K S-22a krycí název Krok. Pěchotní sruby K S-21 – Kazi, K S-23 – Teta a K S-24 – Libuše. Dělová věž K S-22 – Horymír. Tento způsob je použit jen na Boudě. Vzhledem k tomu, že Bouda je nejmenší naší dělostřeleckou tvrzí, je tomu přizpůsobena i její výzbroj. Dělovou výzbroj měly tvořit jen dvě 10 cm houfnice v otočné a výsuvné věži a těžké a lehké kulomety. Pro vlastní obranu by si tvrz mohla vyžádat pomoc ze sousedního Adamu nebo Hůrky.

7. Redakce: Pokud jsme některé z našich čtenářů zaujali, jistě bychom jim také měli poradit, jak se na „BOUDU“ nejlépe dostanou a kdy u vás začíná sezóna?

Bedřich Škraňka:

Nejjednodušší je to automobilem. Je to od nás asi 70 kilometrů. Za hezkého počasí je nejlepší dojet na Suchý vrch nad Červenou vodou. Z rozhledny vedle chaty je překrásný výhled do okolí. Od chaty vede značená turistická cesta a asi po třech kilometrech jste u vchodu do podzemí.

Další možnost je cestovat do Těchonína. U kostela zahnete na místní komunikaci a dojedete až na parkoviště u lesa. Odtud vede bývalá příjezdová vojenská silnice do tvrze. Opět končí u vchodu do podzemí. Z parkoviště je to asi tři kilometry. Tato trasa je vhodná pro starší návštěvníky nebo rodiny s malými dětmi. Má také tu výhodu, že zpět jdete z kopce.

Vlakem je to náročnější. Nejdříve do České Třebové, potom do Ústí nad Orlicí, odtud do Letohradu a dále na Dolní Lipku. Vysednout můžete v Těchoníně, Mladkově nebo Lichkově. Ze všech stanic vedou na Boudu značené cesty. Nejméně náročná je z Těchonína.

Od loňského léta si můžete vybrat ze čtyř typů prohlídek. Mají různou časovou náročnost. Při nejkratší vidíte za 40 minut jen asi třetinu podzemí. Klasická vám během 75 minut ukáže dvě třetiny podzemí. Celou tvrz uvidíte při kompletní prohlídce. Na tu si musíte mimo cesty rezervovat dvě a půl hodiny. Navštívíte čtyři z pěti objektů, celé podzemí a prohlédnete si i povrch tvrze. Pro velmi náročné návštěvníky se potom jednou za den pořádá nadstandartní prohlídka v trvání tři a půl až čtyři hodiny. To uvidíte tvrz nejen zevnitř, ale i vše na povrchu s podrobným výkladem.

Podzemí je přístupné jen s průvodcem. Na povrchu je po objektech vyznačena naučná stezka, kterou návštěvníci procházejí sami.

V podzemí je trvale plus šest stupňů Celsia. Je vhodné vzít si s sebou svetr a dobré boty. V létě je v podzemí vlhko. Problém bývá se psy. Ti bohužel nemají do podzemí vstup povolen.

Sezona 2007 začala 29. dubna a potrvá až do konce října. Kompletní a nadstandartní prohlídky jsou velmi náročné na počet průvodců, a proto se konají jen při dnech Kralické pevnostní oblasti. Ty jsou plánovány poslední víkend v měsíci. Hlavní akcí roku je Cihelna 2007. Koná se 18. a 19. srpna. V uvedených dnech bude jezdit z Králík na Boudu a zpět pravidelná autobusová linka.

Bližší informace můžete získat na <http://www.boudamuseum.com/kudyknam.php>.

8. **Redakce: Jsou v okolí Boudy nějaké další zajímavosti?**

Pokud to budeme posuzovat z hlediska opevnění z roku 1938, tak je Kralicko pevnostním rájem. Přístupné objekty jsou sdruženy v Kralickou pevnostní oblast, jejímž centrem je Vojenské muzeum Králíky. Můžete se tam setkat s občanem našeho města panem Milošem Strakou, který zase fandí vojenské technice. O kousek dál jsou pěkná muzea v bunkrech na nádraží v Červeném Potoce a Dolní Moravě. Další najdete kousek od silnice mezi Lichkovem a Mladkovem. Potom můžete pokračovat po linii do svahu až na Adam. Vlastní tvrz na Adamu je pro veřejnost nepřístupná. Riskujete zadržení a pokutu.

Ne každého beton baví. Můžete se podívat na klášter v Králíkách, Pastvinskou přehradu nebo do muzea řemesel v Letohradě.

Společenská kronika

V březnu 2007 se do Březové přistěhoval 1 nový obyvatel a 7 občanů se odstěhovalo. Zemřeli: Božena Ondráčková a Martin Pichnarčík

31. března 2007 měla Březová nad Svitavou 1.692 obyvatel.

V dubnu 2007 se do Březové přistěhovali 3 noví obyvatelé, 9 obyvatel se odstěhovalo. Zemřel Eduard Kutlák. Narodili se tři noví občanci – David Houser, Dana Božena Úlehlová a Adam Hromádka.

30. dubna 2007 měla Březová nad Svitavou 1.688 obyvatel.

Vydavatelem BŘEZOVSKÉHO OBČASNÍKU je Město Březová nad Svitavou, Moravské náměstí 1, 569 02 Březová nad Svitavou, IČO: 483869. BŘEZOVSKÝ OBČASNÍK je do evidence periodického tisku zapsán pod evidenčním číslem MK ČR E 14767.

© Redakční rada Jana Poláčková a Mgr. Zdena Ducháčková, tel: 461 521 331, Městská knihovna Březová nad Svitavou, Moravské náměstí 65, 569 02 Březová nad Svitavou.

!Příspěvky do příštího čísla Březovského občasníku přijímáme nejpozději do 21.7. 2007.!